



**ΝΕΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ -
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ**

ΚΕΙΜΕΝΟ ΘΕΣΕΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ

**ΕΤΗΣΙΟ ΤΑΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ**

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2016

1. ΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Το σύστημα διακυβέρνησης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση που θεσπίστηκε με τον Ν.3852/2010 «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» εκτιμάται ότι ανταποκρίθηκε με επάρκεια στην αποστολή του.

Υπάρχουν περιθώρια για νομικές βελτιώσεις, κυρίως με την αξιοποίηση του Προγράμματος Οργάνωσης και Λειτουργικού Εκσυγχρονισμού των 13 Περιφερειών και των 325 Δήμων και την αναβάθμιση της καταστατικής θέσης των αιρετών, οι οποίοι έχουν και την ευθύνη της πολιτικής διεύθυνσης.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Η ενδεικτική απαρίθμηση των αρμοδιοτήτων των Δήμων στον ΔΚΚ του 2006, αλλά και οι νέες που εκχωρήθηκαν με το άρθρο 94 του Καλλικράτη το 2011, δυστυχώς, χωρίς τους αντίστοιχους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους και μάλιστα σε μια περίοδο με περιορισμένα τα έσοδα κατά 50% τουλάχιστον, δημιούργησαν σοβαρά πολιτικά και νομικά προβλήματα και ακύρωσαν στην πράξη τις ρυθμίσεις για μια σύγχρονη και σύμφωνη με τα ευρωπαϊκά πρότυπα αυτοδιοίκηση.

Στο νέο πλαίσιο απαιτούνται:

- Η περιγραφή των αρμοδιοτήτων να γίνει με σαφήνεια και όσο το δυνατόν πληρέστερα.
- Η εκχώρησή τους να στηρίζεται στις αρχές της εγγύτητας και της επικουρικότητας και να συνοδεύεται από τους απαραίτητους πόρους και μέσα, με ανάλογη προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου για τα έσοδα στους ΟΤΑ.
- Η δημιουργία νέων υπηρεσιών να συνοδεύεται και από υποχρεωτική μεταφορά - απόσπαση - μετάθεση του προσωπικού, προκειμένου να καλυφθούν τα κενά.
 - Βελτίωση νομοθεσίας (Κώδικας) για την άσκηση πρόσθετων αρμοδιοτήτων και την Διοικητική Υποστήριξη των μικρομεσαίων Δήμων (ιδιαίτερα των **ορειών** και νησιωτικών).
 - Θεσμική κατοχύρωση της υποχρεωτικής Διοικητικής Υποστήριξης από τις έδρες των νομών ή όμορους Δήμους ή τις υπηρεσίες της Περιφερειακής Ενότητας.
 - Διάκριση-Αποσαφήνιση εννοιών **Ορεινός Δήμος / Ορεινή Περιοχή**.
 - Θέσπιση κινήτρων για την πρόσληψη και παραμονή υπαλλήλων στους ορεινούς και νησιωτικούς Δήμους.
 - Προσλήψεις τακτικού και έκτακτου προσωπικού με διαφανείς αλλά ευέλικτες διαδικασίες, για τη διασφάλιση της στοιχειώδους λειτουργίας των υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αποδέσμευση προσλήψεων ανταποδοτικών υπηρεσιών.
 - Συστηματική κινητικότητα στους Δήμους για την ενίσχυση τους σε προσωπικό.
 - Εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση.
 - Ορθολογική κατανομή χρηματοδοτήσεων προς τους Δήμους, με συγκεκριμένα κριτήρια όπως: ο πληθυσμός, το ελάχιστο προϋπολογιζόμενο κόστος λειτουργίας, η έκταση, η πυκνότητα του πληθυσμού, η νησιωτικότητα ή η ορεινότητα και το γεωγραφικό ανάγλυφο των Δήμων και απόδοση των δικαιούμενων σύμφωνα με τη ροή των φορολογικών εσόδων .

ΔΙΑΦΟΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΤΟΠΙΚΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

- Απρόσκοπτη χρηματοδότηση μελετών, έργων και δράσεων αντιπυρικής και αντιπλημμυρικής προστασίας περιοχών με επαναλαμβανόμενες και εκτεταμένες καταστροφές, για μια ολοκληρωμένη θωράκιση των Δήμων, κυρίως των ορεινών.
- Θέσπιση ειδικών κινήτρων (αυξημένες ενισχύσεις της επιχειρηματικότητας, της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, ειδικά φορολογικά κίνητρα κλπ) σε **παραμεθόριες περιοχές** με διασυνοριακές διαβάσεις.
- Διασφάλιση ίσων παροχών προς τους πολίτες της Ελληνικής Περιφέρειας, ιδιαίτερα της **παραμεθορίου και των ορεινών μας Δήμων**, σε σχέση με αυτούς των μεγάλων αστικών κέντρων, στους τομείς των τηλεπικοινωνιών (π.χ. τηλεοπτικό σήμα – ψηφιακή τηλεοπτική κάλυψη) και διαδικτύου για τις ανάγκες λειτουργίας των Δημοτικών Ιατρείων και Υπηρεσιών συνταγογράφησης για εξυπηρέτηση συμπολιτών μας, κυρίως τρίτης ηλικίας.
- Απαγόρευση μεταβίβασης της κυριότητας από το ΤΑΙΠΕΔ σε οποιονδήποτε τρίτο των ακινήτων, που είτε βρίσκονται στη χρήση των Δήμων, είτε αυτοί προτίθενται με αποδεδειγμένη βούληση να πάρουν τη χρήση προς αξιοποίησή τους.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

- Δημοσιονομική Αποκέντρωση.
- Δράσεις ΕΣΠΑ για Τοπική Αυτοδιοίκηση – διεύρυνση της χρηματοδότησης των Δήμων από το ΠΔΕ και άλλα.
- Επισιτιστικό Πρόγραμμα.
- Πρόγραμμα Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος.
- Πρόγραμμα Τεχνικής και Επιστημονικής Υποστήριξης Δήμων.
- Πρόγραμμα ενίσχυσης μικρών νησιωτικών και ορεινών Δήμων.
- Χρηματοδότηση έργων ανάπτυξης ορεινής οικονομίας από πιστώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.
- Σταδιακή επιστροφή των παρακρατηθέντων από το 2009 μέχρι σήμερα.
- Επιστροφή των πόρων που αφαιρέθηκαν (ζύθου, πετρελαιοειδή).
- Επαναφορά του ποσοστού από 2,5 % σε 10 % από το Πράσινο Ταμείο.
- Τροποποίηση κριτηρίων κατανομής ΚΑΠ και ιδιαίτερα της ΣΑΤΑ. Ενίσχυση κριτηρίων ορεινότητας, νησιωτικότητας, έκτασης, αριθμού οικισμών.
- Θέσπιση δυνατότητας επιχορήγησης ανταποδοτικών υπηρεσιών ορεινών και νησιωτικών Δήμων (μικροί διάσπαρτοι οικισμοί με διάσπαρτες κατοικίες, μεγάλες αποστάσεις κ.λπ.).
- Ανάγκη απρόσκοπτης, χρηματοδότησης έργων και δράσεων στην περιοχή, αλλά και ίσων παροχών προς τους πολίτες Παραμεθορίας περιοχής με εκείνους των αστικών κέντρων
- Συνέχιση χρηματοδότησης Κοινωνικών Δομών αντιμετώπισης της φτώχειας – Παράταση συμβάσεων προσωπικού

Για την οικονομική κατάσταση των Δήμων:

- Ενίσχυση των Δήμων με νέες αποδόσεις από τα φορολογικά έσοδα.
- φορολογική αποκέντρωση.
- Θέσπιση παροχής ανταποδοτικών στους Δήμους από μεγάλα έργα υποδομής, όπως τα Λιμάνια.
- Ενίσχυση της χρηματοδότησης για τις σχολικές υποδομές, καθώς αρκετές χρήζουν άμεσης επισκευής, και καταβολή εκτάκτου επιδόματος θέρμανσης των σχολείων.
- Χρηματοδότηση μελετών και έργων, για μια ολοκληρωμένη αντιπλημμυρική θωράκιση των Δήμων, κυρίως των ορεινών.
- Θέσπιση ειδικού προγράμματος από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή από Ευρωπαϊκά προγράμματα, για την δυνατότητα υλοποίησης έργων από τους μικρούς και ορεινούς Δήμους.
- Ευνοϊκότερη τιμολόγηση Ηλεκτρικού Ρεύματος για τον Δήμο και ΔΕΥΑ, προκειμένου να μετακυλήσει το όφελος προς τους πολίτες. Αποσαφήνιση της σχέσης μεταξύ ΔΕΗ και Δήμων (15% απόδοση από ΔΕΗ σε Δήμους)
- Δυνατότητα πρόσληψης προσωπικού για ανταποδοτικές υπηρεσίες, κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας.
- Άμεση λειτουργία της κινητικότητας στους Δήμους για την ενίσχυση τους σε προσωπικό.
- Αλλαγή του νόμου για την πιστοποίηση των παιδικών χαρών, με τη διαβάθμισή τους ανά δυναμικότητα.
- Νομοθετική διευθέτηση του θέματος των αδέσποτων ζώων με την προσαρμογή τους στα ευρωπαϊκά δεδομένα.
- Απλοποίηση της διαδικασίας, σχετικά με τις παραχωρήσεις εκτάσεων για σταυλικές εγκαταστάσεις.
- Επαναφορά τέλους βοσκής στους Δήμους.
- Οι Θεσμοθετημένοι πόροι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να παραμείνουν στους Δήμους, οι οποίοι έχουν και τους μηχανισμούς είσπραξης των ανταποδοτικών τελών των Λαϊκών Αγορών, καθώς είναι αρμόδιοι και για την λειτουργία τους
- Διαχείριση των απορριμμάτων από τους Φορείς Διαχείρισης
- Η αποκατάσταση των ΚΑΠ σύμφωνα με τον Ν. 3852/2010 και η συσχέτιση της προσπάθειας ορθολογικής κατανομής τους, με νέα κριτήρια (πληθυσμός, ελάχιστο κόστος λειτουργίας, έκταση, ορεινοί Δήμοι, πρωτεύουσες).
- Ζώνες αιγιαλού: χρηματοδότηση μελετών και έργων για την προστασία της ακτογραμμής – συνεργασία με ΚΕΔ.

ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΟΥΝ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ

- Ανάθεση Δημοσίων Συμβάσεων.

Ο Ν. 4412/2016 είναι ένα θετικό βήμα κωδικοποίησης και ενοποίησης των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, χωρίς όμως να λαμβάνει υπόψη τον Κώδικα Δήμων και

Κοινοτήτων και τον Καλλικράτη, με αποτέλεσμα να υπάρχουν ασάφειες, καθώς και αντικρουόμενες διατάξεις..

Επίσης, για λόγους ομαλής μετάβασης στο νέο καθεστώς να παραταθεί η εφαρμογή του νέου νόμου έως το τέλος του 2017.

- Επαναφορά στους δήμους του δικαιώματος είσπραξης των τελών διαφήμισης της κατηγορίας Δ' του άρθρου 15 του ΒΔ 24/9-20/10/1958, τα οποία σήμερα καταβάλλονται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (άρθρο 9 παρ. 6α Ν. 2880/2001).
- Επανεξέταση και επικαιροποίηση των κριτηρίων των απαλλαγών από δημοτικούς φόρους και τέλη.

Οι απαλλαγές από Δημοτικούς φόρους και τέλη των Δημοτών θα πρέπει να γίνονται κατόπιν ετήσιας επικαιροποίησης των δικαιολογητικών και διερεύνησης συγκεκριμένων κοινωνικών κριτηρίων, ιδιαίτερα και για την περιοχή της Ηπείρου (ανεργία κτλ).

- Απόδοση των πολεοδομικών προστίμων στους δήμους.
- Απαλλαγή των δήμων από τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων.
- Κατάργηση των περιορισμών στη μεταφορά πιστώσεων.
- Στο άρθρο 161 του ΔΚΚ προβλέπονται περιορισμοί στη μεταφορά πιστώσεων από κωδικό σε κωδικό αριθμό του προϋπολογισμού. Οι πιστώσεις που έχουν εγγραφεί για έργα να μπορούν να διατεθούν σε άλλες δαπάνες γενικά και όχι μόνο σε άλλα έργα.
- Στο τελευταίο τρίμηνο του έτους να επιτρέπεται η διάθεση για άλλους σκοπούς ολόκληρων των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί για έργα και όχι μόνο ποσοστού 50%.
- Ρύθμιση οφειλών προς ΟΤΑ.

Σε σχέση με τις οφειλές στις ΔΕΥΑ και τις Δημοτικές Υπηρεσίες κοινωφελούς σκοπού οι συμπολίτες μας που με αντικειμενικά κριτήρια αδυνατούν να πληρώσουν τα χρέη τους να απαλλάσσονται από τις προσαυξήσεις και να γίνεται ρύθμιση των οφειλών τους σε 36 ή και περισσότερες δόσεις.

- Κάλυψη εξόδων παράστασης για όλους τους Αντιδημάρχους, Δημοτικούς Συμβούλους και προέδρους Τοπικών Συμβουλίων και προσδιορισμός νέου τρόπου αποζημίωσης των Αιρετών (Δημάρχων, Αντιδημάρχων, Δημοτικών Συμβούλων και συνεργατών).
- Παραχώρηση ακινήτων ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ στους Δήμους.

Προτείνουμε προσθήκη ρύθμισης έτσι ώστε να δίνεται η δυνατότητα να παραχωρεί το ΤΑΙΠΕΔ ακίνητα στους δήμους με στόχο σημαντικής αξίας ακίνητα και κρίσιμες υπηρεσίες (που σχετίζονται με κοινωνικά αγαθά) να περιέλθουν ξανά υπό δημόσιο έλεγχο.

- Αύξηση δικαιολογούμενου ποσού κατανάλωσης καυσίμων ανά χιλιόμετρο για τα αυτοκίνητα των ΟΤΑ με βάση τα νέα δεδομένα (κόστος καυσίμου, διόδια, κ.α.)
- Θεσμοθέτηση κοινωνικών δομών στους ΟΤΑ Α Βαθμού (όπως π.χ. Κοινωνικά Ιατρεία, Φροντιστήρια, Γραφεία Απασχόλησης, Δομές Σίτισης, Κέντρα Κοινότητας).

Η νομοθετική ρύθμιση δυνατότητας σύστασης τέτοιων δομών, διασφαλίζει την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία τους αλλά και τη δυνατότητα χρηματοδότησής τους από εθνικούς ή άλλους πόρους.

- Εξασφάλιση κονδυλίων για την ομαλή χρηματοδότηση των προγραμμάτων βρεφικών - βρεφονηπιακών σταθμών.

Η πρόβλεψη αυτή θα πρέπει να ρυθμιστεί νομοθετικά, προκειμένου να αρθεί η αβεβαιότητα και να διασφαλιστεί η ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία των δομών και των προγραμμάτων αυτών.

- Δημιουργία Επιχειρησιακού σχεδίου προγράμματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής, κοινωνικής, προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης.
- Χρηματοδότηση και αναβάθμιση υποδομών και εξοπλισμό για την επαρκή λειτουργία των Κέντρων Υγείας και των αγροτικών ιατρείων.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ

Η θεσμοθέτηση του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» αποτέλεσε κατάκτηση για την Αυτοδιοίκηση. Η εφαρμογή του όμως, το 2011, έγινε σε μια πολύ δύσκολη συγκυρία και η κρίση επιτάχυνε την ανάγκη βελτίωσης της οικονομικής λειτουργίας και διαχείρισης των ΟΤΑ.

Επίσης, οι πολλές και συνεχείς μεταβολές την τελευταία πενταετία (Διαύγεια, Διαχείριση προμηθειών, ηλεκτρονικές προμήθειες), οι ελλείψεις σε επιστημονικό δυναμικό, η πολυνομία, οι πολλαπλοί έλεγχοι κ.α. έχουν επιβαρύνει σημαντικά τις οικονομικές υπηρεσίες.

Για τη βελτίωση της οικονομικής λειτουργίας προτείνονται:

- Λειτουργικός εκσυγχρονισμός των εσωτερικών συστημάτων, απλούστευση και προτυποποίηση των διαδικασιών οικονομικής διαχείρισης.
- Κωδικοποίηση των εσόδων και άρση της πολυνομίας.
- Αξιοποίηση των συστημάτων της Κεντρικής Διοίκησης με τη διασύνδεση των ΟΤΑ με τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων.
- Απλοποίηση και ενοποίηση των εξωτερικών ελέγχων.
- Αναβάθμιση του στελεχιακού δυναμικού και συστηματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΟΤΑ

Μετά από μια δεκαετία εφαρμογής ο «Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων» Ν.3584/2007 πρέπει να αναθεωρηθεί.

Ο νέος Κώδικας θα πρέπει να ενσωματώνει τις ρυθμίσεις που προετοιμάζονται για το προσωπικό της Δημόσιας Διοίκησης (βαθμολόγιο, επιλογή προϋσταμένων, αξιολόγηση, κινητικότητα), με εξειδίκευση και προσαρμογή στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Κύριες κατευθύνσεις βελτίωσης των πολιτικών προσωπικού ΟΤΑ:

- Νέο σύστημα προγραμματισμού ανθρώπινων πόρων, με προτεραιότητα στο εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό και στην κάλυψη των αναγκών των μικρών ορεινών και νησιωτικών Δήμων.
- Σύστημα κινητικότητας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.
- Σύγχρονο σύστημα αξιολόγησης δομών, υπηρεσιών και υπαλλήλων.

- Αξιοκρατικό σύστημα επιλογής προϊσταμένων των οργανικών μονάδων.
- Συνεχιζόμενη και διαρκής κατάρτιση και επιμόρφωση.
- Συνεχής βελτίωση υλικοτεχνικών υποδομών και συνθηκών εργασίας.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ

Οι αιρετοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ανήκουν στο πολιτικό προσωπικό της πολιτείας και δικαιούνται τη βελτίωση της θέσης τους και των όρων άσκησης του λειτουργήματός τους σε νομικό, οικονομικό και λειτουργικό επίπεδο. Σε αυτή την κατεύθυνση απαιτούνται:

- Κωδικοποίηση και οριστική επίλυση των διατάξεων για την καταστατική θέση των Αιρετών.
- Επανεξέταση του καθεστώτος «περί αυξήσεων των ποινών για αδικήματα κατά του Δημοσίου ή ΝΠΔΔ».
- Τροποποίηση της διάταξης που αφορά την παραπομπή των Αιρετών σε αργία.
- Επαναφορά της ειδικής δωσιδικίας.
- Κατάργηση της διάταξης του άρθρου 20 του ασφαλιστικού νόμου που επιβάλλει την περικοπή της σύνταξης των Αιρετών.
- Επαναφορά των διατάξεων για τις αποζημιώσεις των Αιρετών.
- Επανεξέταση και αποσαφήνιση της χορήγησης ειδικής άδειας στους Αιρετούς.
- Άμεση εκδίκαση των υποθέσεων.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΣΙΑΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Μέχρι σήμερα έχει αξιοποιηθεί κυρίως ο θεσμός των Προγραμματικών Συμβάσεων για την εκπόνηση και την υλοποίηση Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και έργων. Το Θεσμικό Πλαίσιο είναι επαρκές.

Κρίνεται αναγκαία η πολιτική υποστήριξη των θεσμών αυτών και η θέσπιση κινήτρων και τεχνικής υποστήριξης, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η άσκηση των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ με την επίτευξη και οικονομικών κλίμακας.

Συγχρόνως πρέπει κατά την έκδοση των Υ.Α. και Π.Δ/των, που προβλέπονται από το νόμο, να ληφθεί υπ' όψιν η ιδιαιτερότητα των Δήμων (χωρίς φυσικά να δημιουργείται ένα παράλληλο θεσμικό πλαίσιο όπως π.χ. αποτελούσε ο ΕΚΠΟΤΑ).

ΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ, ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΤΑ

- Ειδικά για τα Λιμενικά Ταμεία, για τα οποία υπάρχουν επανειλημμένες νομικές ρυθμίσεις, να υιοθετηθούν οι συγκεκριμένες προτάσεις της ΚΕΔΕ για το ρόλο και τις αρμοδιότητές τους.
- Οι Σύνδεσμοι Δήμων και ιδιαίτερα οι ΦΟΔΣΑ χρειάζονται βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου της λειτουργίας τους και Πρόγραμμα συλλογικής υποστήριξής τους
- Βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου που διέπει την επενδυτική δραστηριότητα και τη λειτουργία των ΔΕΥΑ και Πρόγραμμα συλλογικής υποστήριξής τους.

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

Σήμερα οι θεσμοί εποπτείας στους Δήμους έχουν αυξηθεί σε βαθμό που καθιστούν αδύνατη την ορθολογική τους λειτουργία. Δεκατρία (13)!!! όργανα ασκούν εποπτικό και ελεγκτικό έργο στους Δήμους και το μόνο που επιτυγχάνουν είναι ο Διοικητικός στραγγαλισμός και η στοχοποίηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί σήμερα έχουν αλληλοεπικάλυψη και δεν συντονίζονται, με αποτέλεσμα να δημιουργείται αβεβαιότητα και σημαντικό διοικητικό Βάρος στη λειτουργία και τη διοίκηση των ΟΤΑ.

Επίσης, η διαφορετική αντιμετώπιση ίδιων θεμάτων από τους Επιτρόπους του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ή τα κεντρικά όργανα του Ελεγκτικού Συνεδρίου), επιβαρύνουν σημαντικά την ομαλή λειτουργία των Οικονομικών Υπηρεσιών των ΟΤΑ.

Ο νέος Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να συμβάλλει στην αποτελεσματική λειτουργία των Δήμων και να εξορθολογήσει την εποπτεία επί των πράξεων των συλλογικών και μονομελών οργάνων σε μόνο ένα Διοικητικό έλεγχο νομιμότητας των πράξεων.

Προτείνεται:

- Οι αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο για τους ΟΤΑ πρέπει να διασφαλίζουν τη διοικητική και οικονομική τους αυτοτέλεια.
- Ενοποίηση των ελεγκτικών μηχανισμών και συντονισμός του έργου τους.
- Εσωτερικός έλεγχος στους μεγάλους Δήμους

2. ΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΟΤΑ

Οι ΟΤΑ καλούνται σήμερα να παρέχουν περισσότερες υπηρεσίες και αγαθά, με λιγότερους πόρους.

Για την αποκατάσταση της ομαλής λειτουργίας τους, μετά από τις μειώσεις των ΚΑΠ που ξεπέρασαν το 60% και της ΣΑΤΑ κατά πολύ περισσότερο, οι Δήμοι πρέπει να στηριχτούν σε τρεις άξονες οικονομικής πολιτικής:

- Οικονομική αυτοτέλεια και δημοσιονομική αποκέντρωση, για τη άσκηση βασικών αρμοδιοτήτων συνδεδεμένων με τις τοπικές ιδιαιτερότητες.
- Εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησης.
- Εξορθολογισμός των δαπανών.

Η χρηματοδότηση των Δήμων για την άσκηση των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων τους προέρχονται είτε από ίδιους πόρους (ανταποδοτικά) είτε από κρατικούς πόρους(ΚΑΠ).

Η χρηματοδότηση των Δήμων για την άσκηση των συντρεχουσών αρμοδιοτήτων τους προέρχεται κυρίως από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, το μεγαλύτερο τμήμα του οποίου έχει τη μορφή των συγχρηματοδοτούμενων από την Ε.Ε. Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και επομένως υπάρχουν αρκετά συγκεκριμένες προγραμματικές δεσμεύσεις αυτής. Δηλαδή η χρηματοδότηση αφορά συγκεκριμένη κατηγορία έργων (αντιπλημμυρικά έργα, συγκοινωνιακά έργα, έργα προστασίας περιβάλλοντος, αναπλάσεις κλπ) ή συγκεκριμένη κατηγορία δράσεων (προώθησης της απασχόλησης, κοινωνικής ενσωμάτωσης, οργάνωσης δομών και λειτουργιών κλπ). Κατά συνέπεια, οι Δήμοι καλούνται να εφαρμόσουν σε τοπικό επίπεδο συγκεκριμένες εθνικές

δημόσιες πολιτικές και οι αποφάσεις τους υπόκεινται σε ουσιαστικό έλεγχο και έγκριση των αρμοδίων Δημοσίων αρχών.

Επομένως για τη στήριξη και τη διεύρυνση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης απαιτείται η αποκατάσταση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3852/2010, η διεύρυνση της χρηματοδότησης των Δήμων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και ιδιαίτερα από τα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020, η σταδιακή απόδοση των «Παρακρατηθέντων» πόρων από το 2009 μέχρι σήμερα, η επιστροφή των πόρων που αφαιρέθηκαν από την Τοπική Αυτοδιοίκηση (φόρος ζύθου, πετρελαιοειδή κ.α.) και η επαναφορά ποσοστού από 2,5% σε 10% από την απόδοση των πόρων του Πράσινου Ταμείου.

Για να μπορέσουν οι Δήμοι να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά τα Επιχειρησιακά Προγράμματα, απαιτείται ένα Πρόγραμμα Συλλογικής Υποστήριξης για την ωρίμανση των έργων και των δράσεων και τη διασφάλιση της διαχειριστικής επάρκειας.

Προτείνεται, επίσης, η δημιουργία ενός Αναπτυξιακού Προγράμματος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης π.χ. «ΘΗΣΕΑΣ II», πενταετούς διάρκειας.

Το Πρόγραμμα αυτό, θα χρηματοδοτηθεί από τις χρηματορροές της νέας γενιάς παρακρατηθέντων, το εθνικό σκέλος του Π.Δ.Ε., το Πράσινο Ταμείο και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Αντικείμενο του Προγράμματος θα είναι κυρίως η χρηματοδότηση δράσεων που δεν είναι επιλέξιμες από το ΕΣΠΑ και η υποστήριξη Δήμων που λόγω τεχνικών και επιστημονικών αδυναμιών (μικροί ορεινοί και νησιωτικοί) δε μπορούν να παρακολουθήσουν τις γραφειοκρατικές απαιτήσεις του ΕΣΠΑ.

Τέλος, στα πλαίσια της στρατηγικής για την οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ πρέπει να ξεκινήσει ο διάλογος με το Κεντρικό Κράτος :

- Για την οικονομική ενίσχυση των Δήμων, ώστε τα ενοποιημένα έσοδα της Τ.Α. ως ποσοστό του ΑΕΠ, από το 1,37% που είναι σήμερα, να φτάσουν στο στόχο του 8%, με ταυτόχρονη μεταφορά νέων αρμοδιοτήτων.
- Για τη Φορολογική Αποκέντρωση που θα διασφαλίζει την οικονομική αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

3. Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ Η ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Με στόχο την επιχειρησιακή αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, θεωρούμε απολύτως αναγκαία την άμεση έναρξη εφαρμογής του Προγράμματος Οργάνωσης και Λειτουργικού Εκσυγχρονισμού των 13 Περιφερειών και των 325 Δήμων που χρηματοδοτείται από το εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα» 2014-2020.

4. Ο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι προβλεπόμενες από το θεσμικό πλαίσιο αναπτυξιακές αρμοδιότητες των Δήμων δεν αρκούν για την προώθηση της Τοπικής ανάπτυξης.

Χρειάζεται η επανα-οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των επιπέδων της Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης, με βάση τις αρχές της εταιρικής σχέσης, της επικουρικότητας και της εγγύτητας,

με κατεύθυνση την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση και το Δημοκρατικό Προγραμματισμό.

Επίσης, η επικαιροποίηση των άρθρων 70 έως 74 του Νόμου 1622/1985 που αφορούν τον «Δημοκρατικό Προγραμματισμό», η σύνδεση του αναπτυξιακού προγραμματισμού με τον χωροταξικό και τον πολεοδομικό σχεδιασμό και η βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου για την εκπόνηση και εφαρμογή των πενταετών και των ετήσιων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων.

Είναι ανάγκη να διασφαλιστούν διακριτές κατηγορίες δράσης με δικαιούχους τους Δήμους σε όλα τα Τομεακά και τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020, ο συνολικός προϋπολογισμός των οποίων θα πρέπει να υπερβαίνει τα 2 δις ευρώ, ώστε να δημιουργηθεί ουσιαστικά ένα «οριζόντιο πρόγραμμα» που θα χρηματοδοτήσει τα προγράμματα και τα έργα τοπικής ανάπτυξης. Στην εξειδίκευση και την παρακολούθηση της εφαρμογής των εν λόγω κατηγοριών δράσης του ΕΣΠΑ μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά οι Περιφερειακές Επιτροπές Αναπτυξιακού Σχεδιασμού (ΠΕΑΣ).

Καθοριστικός πρέπει να είναι ο ρόλος των μικρών **ορεινών** και νησιωτικών Δήμων στην τοπική ανάπτυξη του τόπου τους και για το λόγο αυτό χρειάζεται να ενισχυθεί η διοικητική ικανότητά τους (με προσωπικό, τεχνικά μέσα και συμβουλευτική υποστήριξη).

Έτσι ο αναπτυξιακός ρόλος των Δήμων μπορεί να διευρυνθεί και να αφορά:

- την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους,
- την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας,
- την υποστήριξη των επιχειρήσεων της περιοχής,
- την ανάληψη πρωτοβουλιών προώθησης της κοινωνικής οικονομίας,
- την εφαρμογή προγραμμάτων προώθησης της απασχόλησης και προγραμμάτων ενίσχυσης του εισοδήματος των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής,
- την ανάδειξη των μνημείων και της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της περιοχής, την αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων κτιρίων με αθλητικές και πολιτιστικές χρήσεις και την ανάδειξη των στοιχείων του τοπικού πολιτισμού.

ΤΟΠΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Θέσπιση Ειδικού Προγράμματος για την Ήπειρο από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή από Ευρωπαϊκά Προγράμματα για την αποκατάσταση των ζημιών σε έργα υποδομής και την υλοποίηση νέων αντιπλημμυρικών έργων.
- Οι πόροι που αφορούν την υλοποίηση δράσεων τοπικής ανάπτυξης, να εκχωρηθούν από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των Υπουργείων, το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης και το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Αλιείας στα ΠΕΠ.
- Να χρηματοδοτηθούν στοχευμένες παρεμβάσεις σε περιοχές Δήμων που πλήττονται από φτώχεια ή αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα, με πόρους επιπλέον του ΠΕΠ και από τα λοιπά Επιχειρησιακά Προγράμματα (τομεακά κλπ).
- Για τους μικρούς, **ορεινούς** για την περιοχή της Ηπείρου, Δήμους που δεν διαθέτουν και το κατάλληλο τεχνικό και επιστημονικό προσωπικό υπάρχει ανάγκη υποστήριξης για τον σχεδιασμό και υλοποίηση έργων ΕΣΠΑ.

- Υιοθετούμε την δημιουργία ενός Αναπτυξιακού Προγράμματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΘΗΣΕΑΣ 2, πενταετούς διάρκειας που θα χρηματοδοτηθεί από τις χρηματοροές της νέας γενιάς παρακρατηθέντων, το εθνικό σκέλος του Π.Δ.Ε., το Πράσινο Ταμείο και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Αντικείμενο του Προγράμματος θα είναι κυρίως η χρηματοδότηση δράσεων που δεν είναι επιλέξιμες από το ΕΣΠΑ και η υποστήριξη Δήμων που λόγω τεχνικών και επιστημονικών αδυναμιών (μικροί ορεινοί και νησιωτικοί) δε μπορούν να παρακολουθήσουν τις γραφειοκρατικές απαιτήσεις του ΕΣΠΑ.

5. Η ΔΙΑΒΑΘΜΙΔΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΔΗΜΩΝ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Σύμφωνα με το σύνταγμα και τον καλλικράτη, μεταξύ των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν υφίστανται σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά συνεργασίας και συναλληλίας, οι οποίες αναπτύσσονται βάσει του νόμου, κοινών συμφωνιών, καθώς και με το συντονισμό κοινών δράσεων.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης, είναι αναγκαία η θεσμοθέτηση της συνεργασίας των δυο Βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δηλαδή η Διαβαθμιδική Συνεργασία μεταξύ των Δήμων και των Περιφερειών, για τη διεύρυνση και κατοχύρωση του ρόλου τους στο πολιτειακό σύστημα της χώρας.

Εξάλλου, ο νόμος 4336/14.08.2015 ορίζει ότι ένα από τα βασικά παραδοτέα των μεταρρυθμίσεων θα πρέπει να είναι μια σημαντική αναβάθμιση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε αμφότερα τα επίπεδα.

Το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο για τη Διαβαθμιδική Συνεργασία χρειάζεται ορισμένες βελτιώσεις (Επιτροπές Διαβούλευσης, νομοθέτηση μικτών συλλογικών οργάνων περιφερειακής ανάπτυξης).

Τα πεδία για την ανάπτυξη της Διαβαθμιδικής Συνεργασίας είναι, ενδεικτικά, τα ακόλουθα :

- α. Εκπόνηση του νέου Ενιαίου Κώδικα Δήμων και Περιφερειών,
- β. Διαβαθμιδική Συνεργασία στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 και σε λοιπά Προγράμματα κοινού ενδιαφέροντος,

6. ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η ΚΕΔΕ και έως ότου η Κυβέρνηση καταθέσει την ολοκληρωμένη πρότασή της για το Εκλογικό Σύστημα, δεν συζητά την αλλαγή του πριν ολοκληρωθεί προηγουμένως ο διάλογος για τη Μεταρρύθμιση.

Η θέση αυτή επιβεβαιώθηκε και αποτελεί κεντρικό σημείο της απόφασης του ειδικού θεματικού συνεδρίου του Βόλου.